

A lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény a szerkesztőség nevére küldendő.

Kiadóhivatal:

Stranz Sándor könyvkereskedése. Ide küldendők az előfizetési díjak, nyilvánterkek és hirdetések.

Telefon szám 34.

magyar és horvát nyelven megjelenő társadalmi, lemeretterjesztő és szépirodalmi hetilap.
Megjelenik hetenkint egyszer: vasárnap.

Előfizetési árak:

Egész évre K 10—
Fél évre 5—
Negyed évre 2-50
Egyes szám ára 20 fillér.

Hirdetések jutányosan számíttatnak.

NYILVÁNTERK 50 FILLÉR.

Feloldó szerkesztő:
ZRÍNYI KÁROLY.

Főszerkesztő:
MARGITAI JÓZSEF.

Kiadó és laptulajdonos:
STRAUSZ SÁNDOR.

Az élelmiszerkérdés.

Az élelmiszerkérdés iránti érdeklődés egyre nagyobb arányokat ölt. Általános a meggyőződés, hogy van elegendő élelmiszerrünk, hogy a hatóságok az igazságos elosztás érdekében minden lehető megtesznek és hogy a közönség a szűkölködések és kellemetlenségek türelmes elviselésével rendkívül megkönnyíti a hatóságok munkáját. És mégis valami hiba van a gépezetben. Mégis időnként a legszükségesebb élelmiszer hiányzik. Mégis mesés magasságba szökődnek fel az élelmiszerárak. Szóval: mégis egyszer — máskor úgy látszik, mintha nem volna annyi ennivalónk, hogy az éhezők jóllakhassanak. Tudjuk azonban, hogy van. Pazarlásra tán nincs elég, de annyi van mindenestre, hogy mindenki jóllakhasson.

Nem fordulhatnak elő élelmiszeri nehézségek, hogyha azok, akik az élelmiszereket termelik, előállítják, a közjő részére hozzáférhetőek lennének. Nem kellene nyomorognunk, ha az, ami a hazai földben terem, nem ragadna azok kezén, akik a föld.

Németországban az élelmiszerszervezet élén álló kormánybiztos meleghangú felhívást intézett a földművelő néphez, különösen a gazdászok feleségeihez, kérve őket, hogy a föld és az istálló termelvényeit ne tartsák vissza. Kérte őket: gondoljanak minden egyes darab vajkenyér kenésénél a városok éhező gyermekeire. Hazafiasságukra és segítségükre hivatkozott. Nálunk sem ártana a földművesekhez ilyen felhívást intézni, bár nem igen hiszük, hogy valami fogantatja lenne. Nem e minden nap, minden óra fi-

gyelmezletli a termőföld tulajdonosait és közvetlen kihasználóit, hogy önzésük kockára veti azt, amit katonasorban álló vitézeink dicsőségesen kiküzdöttek és még kiküzdönek? Ha még eddig nem halgattak lelkismeretük szavára, úgy nem akarják azt hallani és a hatóságok legsürgősebb kérélmé is bizonyára süket fülekre talál.

De kelle a hatóságnak kérlelni? Nem tud parancsolni? S parancsainak megszegését a legszigorúbban megbüntetni? Azt hisszük, hogy a késztetődös háború elegendő bizonyítékokat szolgáltatott arra, hogy a hatóság tud büntetni. Mirevaló ez a jószág, ez a szelidség, ez az elnézés és türelem azokkal szemben, akik az általános áldozatkész-ség napjaiban vonakodnak a Hazának adni, ami a Hazáé? Ugy látszik, mintha nem volnánk egészen tisztában annak a csunya büntetésnek a természetével, melyet mindenki elkövet, aki a maga és családja részére nem szükséges élelmiszereket visszatartja. Ez nemcsak uzsora, hanem rosszabb annál. Súlyos megkárosítása az államnak. Elárulása a kemény tusát vívó, ellenségeitől fenyegetett Hazának. Rosszszaktató kísérlet önfeltartási igyekezetünket meghiusítani. A legbotrányosabb semmibevevése az egyesült erővel jelszónak.

Azért azt hisszük, hogy az állam vezetőinek nem kellene vonakodniok az élelmiszerek ellátását, felhalmozását és visszatartását, nem úgy, mint eddig, kihágásnak, hanem egyenesen bünteltnek minősíteni és azt úgy büntetni, mint az árulást. Mert — mint már említettük — az élelmiszerek elvonása kockáztatja a Hazáért küzdő kato-

nánk vérel szerzett sikereit. Katonailag legyőzhellenek vagyunk, ezt a háború már untig bebizonyította. És semmi, még annyira szűkre vont és szigorú ellenséges blokádnak sem képes bennünket kiéhezíteni. Erélyesen ellentállunk. De a belső blokádnak megtörésére koránt sincs annyi erélyünk.

A belső blokádot kell legelső sorban megbontanunk. Éhség nem kellemes, de tűrhetelenné válik, ha az éhező tudja, hogy nem valami hatalmán felül álló, mindenkit egyformán sújtó csapás, hanem emberi korlátoltság és rosszakarati kényszeríti koplalni. Kérdezi, hogy miért éppen az élelmiszertermelő és kereskedő legyen felmentve az alól a szent hazafiu kötelesség alól, mellyel mindannyiunknak áldozni kell? A cipészt behívják, hogy a katonaság részére értékesítse kézi ügyességét. Az orvos tudományával kénytelen segíteni embertársait a harcmezőn és a kórházakban. A gépkocsitulajdonosnak be kell szolgáltatnia járóművét, a lótulajdonosnak paripáit, a gyárosnak gépeit. Senkinek sem szabad ellenkeznie, ha a háborús szükség követeli tőle. És csak, akik a legfontosabbat, a legnélkülözhetőbbet bírták — az élet fenntartásához szükséges tápszereket — csak ők maradhatnak közönyösek a sürgelő követelményekkel szemben? Szabad legyen telelőmniök csüreiket, hambárait, míg százezrek aszlika terítellen?

Ez az állapot annyira visezés, hogy okvetlenül meg kell változtatni. Kivételes törvényt ezekkel az árulókkal szemben! Aki rajtuk könyörül, mindenki más ellen kegyellen.

Ne sirjatok.

Ne sirjatok siró vadgalambok,
Székely kapuk elárult lakói.
Lelkünk udvarának zokogó csendjében
Iveljetek újból ébredő reménynek
Ti elrebbent, színes pillangói.

Mondjátok az elnémult visszhangnak,
Ki vén boltiv alatt sirón bujkál:
Gyermek-kacagások gyöngyös muzsikáján,
Csendülő pohárnak vig megtoccanásán
Bokája egyszer újból táncra áll.

Mondjátok a hullatag virágnak
Fehér leánykéz — ki most nem tépi:
Uj tavasz fnyőben, tavasz melegében
Éledező nótás, édes-bús kedvében
A kis magot majd újból elveti.

Virágos hajlék egyetlen lakója:
Bujdokló bánat, most elomlott árny,
Halkan kongó órák zenéjét hallgatni,
Kacagni és sirni, élni, újra élni
Haza megyünk tavasz hajnalán.

Ne sirjatok! Elő! kezdjük újból,
Lánggal lobban ezer éves láng.
Füvünk zöld selymét csak ember-láb taposta
Kiben bízunk eleitől fogva:
Velünk van ő, és az ősi láng.

Ne sirjatok siró vadgalambok,
Székely kapuk elárult lakói.
Lelkünk udvarának zokogó csendjében
Iveljetek újból ébredő reménynek
Ti elrebbent, színes pillangói.

Szentei Dezsőné.

Horti.

Irt: Kormány Endre.

Falun töltöttem pár hetet egy unokaöcsémnél. Nem igen szeretem és nem igen szoktam elhagyni az odumát. — Unokaöcsém pár hónapi pihenőt kapott súlyos betegsége és sebesülése után — feltétlen nyugalomra lévén szüksége, falusi birtokára ment — hová csak nagy ritkán szokott ellátogatni azelőtt. A gyerek keserves leveleket írt és unalomról panaszkodott. Egyetlen, szeretett nagybátyámnak titulált, a levelei tele voltak majdnem szerelmi vallomásokkal — hát én sem tudtam tovább ellentállni — elmentem.

Iván öcsém várt az állomásnál, mikor megérkeztem s minthogy gyerekkorom óta sem voltam falun, érdeklődéssel akartam mindent megnézni, megfigyelni. A gyerek mindjárt a kocsihoz akart kísérsni, de kijelentettem, hogy előbb látni akarom fatornyos hazájának pályaudvarát.

Egyetlen sinpár és egy kicsi sárgára meszelt órház képezte az egész állomást s mégis a maga

primitív-ségével, tisztaságával, virágaival elragadó volt. Nem kellett sok idő a szemléléshez — hamarosan megtörtént s Ivánnal a kocsihoz mentem.

Két hollófeke paripa volt a kicsi fekete kocsii elő fogva — örömmel néztem a fogatot, mert a lovakat, különösen a fehéreket és feketeiket, tejes életben szerettem. Mindjárt hajtani próbáltam, meglepedkezvén arról, hogy sok szállt el a fejem felett, mióta hajtottam, lovagoltam s a tüzes paripák bizony elragadtak. Iván kivette a kezemből a gyepőt s azt mondta, még az uton fontos mondanivalója van, nehogy otthon tölságosan meglepődjem.

Biztattam, hogy csak adja elő s magam is találgatni kezdtem.

Iván nehezen tudta kibökní, nem mintha tartott volna tőlem, hanem, mert még nagyon is gyermek.

— Tudod bátyám, a német tudásom hiányos.
— De hiszen te pompásan beszéltél németül egy év előtt — s egy év alatt lehetetlen elfelejteni.
— De franciául is szeretnék már tisztességesen tudni.

— Talán tőlem akarsz tanulni?

— Dehogy, azt akarom ép mondani, hogy van már egy tanítómesterem, hájos kis osztrák leány személyében. Szép, fess, fiatal, művelt. Pesten órákat ad. Egy barátom hugainál ismerkedtem meg vele s hívtam, csupa viccből. Mondtam, hogy a fatornyos hazámban leszek a nyáron s ilyen

Adományok az erdélyi menekültek részére.

A Csáktornyai Vörös Kereszt az erdélyi menekültek részére szeptember hó 30-ig a következőket osztotta ki:

A Belicán elhelyezetteknek kiosztott: 20 drb. pokrócot, 4 drb. paplant, 92 m flanelszövetet, 2 takaréktűzhelyt, 5 kg. cukrot, 50 kg. lisztet. Más adományokból kiosztott 100 m vásznat, 1 férfikabátot, 3 női kabátot, 8 drb. bluzt, 4 drb. szoknyát, 2 drb. gallért, 8 pár harisnyát, 18 drb. vászonmüt, 5 drb. kötényt, 4 kg. szappant, 5 pár lábbelit. A cipőkészítéssel még ez ideig részletes értesülésünk nincsen, csak annyit tudunk, hogy már az is megtörtént Belicán. A vizsentsgyörgyiek kaptak 6 drb. paplant.

A csáktornyai faterap ingyen ellátja a menekülteket tüzelőfával. Eddig a menekültek minden hétfőn d. u. személyesen vehették át a fájukat. De minthogy ez visszaélésekre adott alkalmat, a jövőben a fát a községi közegek utján kapják meg.

A városi előjáróság a két jólékony nőegyesület bevonásával 1916. évi október 2. és 3-án cipő és ruha gyűjtő-napot rendezett, mely alkalommal a következő adományok folytak be: 11 pár cipő, 4 férfi ing, 5 alsónadrág, 2 mellény, 8 kabát, 13 bluz, 7 nadrág, 7 szoknya, 2 alsószoknya, 1 kötény, 10 női nyári kabát, 4 női téli kabát, 1 téli férfi gallér, 7 drb. vöröshagyma, 1 méres burgonya.

Hoffmann Ignác, csáktornyai lakos, a menekültek részére 35 drb. tányért adományozott. Szétosztásuk a közp. irodában lesz.

A szíves adományok átvételének igazolásával az erdélyi menekülteket segélybiztosítás mind az adakozóknak, mind azoknak, akik a gyűjtésben és az összegyűjtött cikkek szétosztásában közreműködtek ez uton leghálásabb köszönetét tolmácsolja.

Szereteadományokat kér a Hadsegélyező Hivatal!

Átvételi különítménye, IV. Váczi utca 38 sz.

KÜLÖNFÉLEK.

Oláhok, ...

Oláh hordák megtámadtak bennünket
El akarják venni szép Erdélyünket.

helyes kis tanítónőtől szívesen vennék órákat — azt felelte, hogy ilyen helyes kis főhadnagyot szívesen oktatna s a nyárra úgy is ott akarja hagyni a várost. — Komolyan mondta s én lovasias kötelességemnek éreztem — komolyan, felajánlani lakásom felét s magammal hozni. — Így esett bátyám, hogy eddig kettecskén voltunk s most hárman fogunk kellemes nyarat teremteni magunknak.

Kijelentettem, hogy az egész nyarat csak úgy töltöm itt, ha különösképpen jól érzem magam. Külömben pedig nem értemet, miért írt nekem Iván unalomról, mikor ketten vannak.

Kibujt a szeg a zsákból, hogy a kis németke fél a rossz nyelvektől s feltétlenül kívánt valami nagynénit, vagy nagybácsit kőzénk. A hegyesnyelvű nagynénitől irtódom, hát mindjárt az én jó öreg bátyámról gondoltam, aki úgy oszthatja be idejét, amint tetszik s, aki mindig kedves és jó volt hozzám. — Párszor tényleg kihuztam a hinárból diákkorában, de örömmel tettem, mert nagyon szerettem ezt az eleven, már akkor is élni tudó gyermeket.

Amint hazavertünk a villaszerű házikó egyik zöldszalus ablakából integetett a németke, Iván majd úgy bukkott le a kocsirol. Az üvegverandáig jutottunk csak el — előttünk termett Hortanz, kit Iván röviden Hortikámnak nevezett.

Tényleg leírhatatlanul bájos kis nő volt. Hosszu szőke göndörhaja szabadon omlott vállára.

Magyar honvéd áll a Haza határán:
Oláhokat elveri s igazán.

Oláh hordák eljutottak Szobonig,
Másik helyen Petrósné városáig,
Még is történt itt a magyar igazság:
Kiszavarták oláhokat a bakák.

A magyarok és németek Erdélyben
Összefogtak s verkednek keményen
Oláhokra kemény csapatok mérték
Oláhok hős honvédtől rettegnek.

Szólítsd Haza fiai!d csatába,
Küldd el őket szép Erdély határára!
A határon oroszoknak harcolnak,
Oláhoknak magyar földet nem adnak.

Oláhokat legyőzzük nemcsakra,
Ők is jutnak kis Szerbia sorsára.
Oláh király így fog sirni magában:
Miert nem hagytam az ántantol bajában!

Vamplin István.

*Közöljük a verset, noha nem üti meg a mértéket. De mert egy horvátjait honvéd örvezetől ered, aki nemcsak puskával a kezében harcol az ellenség ellen, de tollal, minden előtanulmány nélkül, verse is önti hazafias érzelmeit: nem tagadhattuk meg kérését.

— **Kitüntetés.** Öfelsége a király dr. Kovácsics Ferenc, dr. Viola Vilmos és dr. Klein Ferenc, a csáktornyai tartalékkórházhoz beosztott polgári orvosoknak a háborúban teljesített kitűnő szolgálataik elismeréséül a vítélségi érem szalagján vízelendő koronás arany érdemkeresztet adományozta.

— **Hősi halál.** Szomorodott szívvel értesültünk újabb veszteségekről. Ismét két derék fiatal ember hősi eleséről kapott hírt a csáktornyai tanítóképző intézet igazgatósága. Az egyik Török István 20. honvéd gyalogezredbeli e. é. önkéntes tizedes, néhai Török Pál volt belicizai kántortanítónak a fia, a csáktornyai tanítóképző intézet III. éves növendéke, aki az északi harctéren hősi halált halt. Ugyancsak gyászolja az intézet Záké János szlavonai Julián-tanítót is, aki hősi halálánál fogva szintén a veszteség listájára került. Nyugodjanak békében a vérökkel megszentelt idegen földben!

— **Kitüntetés.** Öfelsége a király Tamándli József tartalékos honvédhadnagyot, a csáktornyai áll. tanítóképző-intézet volt növendékét, a hadiékítményes harmadosztályú katonai érdemkeresztel tüntette ki.

Fekete szemei ragyogtak a hosszú szempillák között. Könnyű selyem, eredeti japán ruhájában (melyhez japáni legendák fűződtek) igazi baba volt. Mikor meglátott, hamiskásan nyakon legyintette Ivánt:

— Dein Onkel ist doch ganz jung. — Egész örömmel mondta s hiába — nekem is jól esett — csak azt nem tudtam összeegyeztetni e lánnyal, hogy miért kellett bácsi vagy néni.

Azt hiszem, úgy elegánsabbnak gondolta. Az esténk nagyon kellemesen telt. Iván, mint mondta, zenés estét rendezett a kedvemért, de persze tudtam, hogy nem az én kedvemért — s így is volt helyénvaló.

— Kártyáztunk, ittünk s csodálatos módon Horti mindenben az első volt. Az alsóban lefraklizott bennünket, a pezsgős poharai gyorsabban ürültek, mint a miénk s eddig még férfinél sem látott szenvedéllyel szivarozott.

Nekem nem tetszett a dolog, mert tulságos volt s mikor jóindulatulag figyelmeztettem, szinte dühösen szólt rám.

— Csak nem gondolja, hogy nyárspolgár leányok moeris és thebáit fogom szivni? Limonádét sem iszunk pezsgő helyett — sem tejet.

Iván figyelmeztetett, hogy ne szóljak Hortihoz, mert már a fejébe szállt a pezsgő s ilyenkor gormoba.

— Mit csinálz vele?
— Mindjárt meglátod bátyám — csak 10 perccig légy türelemmel.

— **Gyászír.** Mély megilletődéssel vettük a gyászírt, hogy Tomka György, a csáktornyai grófi uradalom számvevője, tegnap, szombaton reggel fél nyolc óraker 56 éves korában, 26 évi boldog házasság után, jobblétre szenderült. Tomka György 34 évi grófi hűséges szolgálatot teljesített s Csáktornya városának társadalmi életében is a háború előtt rokonszenves hasznos tevékenységet fejtett ki. A háború azonban véget vetett minden közszereplésének. A Haza rettenetes áldozatot követelt tőle: elesett két fia, Miklós, mint tüzérenként és Ferenc, mint honvéd főhadnagy. Ez a kettős szomorú esemény nemcsak lelkileg rendítette meg, de testi baját is súlyosbította. Azóta állandóan gyógyítás alatt állott. Régi betegsége rohamosan vitte a katasztrófa felé. Hiába keresett gyógyulást neves professzoroknál, pillanatnyi enyhülést talált, de gyógyulást nem. A jótékony halál megváltotta szenvedésétől, de újabb szomorúságba sodorta amugy is bánatos és megtört övezgyét, szül. Molnár Jolán urasszonyt és árvaságra jutott haidon lányát, Jolánt. Kiterjedt rokonság siratja. Temetése ma délután fél ötör, lelki üdvéért a gyászmise holnap reggel 9 óraker lesz a helybeli róm. kath. templomban. Legyen áldott emlékezte!

— **Kinevezés.** A pécsi posta- és távirtdaigazgatóság Bencsák Emma csáktornyai posta- és távirtdakezelőnőt ugyanoda posta- és távirtda csoportvezetőnévé kinevezte.

— **Orosz fogság.** Szirmai Miksa kir. tanfelügyelőnek két fia szolgálja a Hazát, az egyik az északi, a másik a déli fronton. A kir. tanfelügyelő, Géza fia, 48-as zászlósról multkor írtuk, hogy Öfelsége a király a harc-téren tanúsított vítélséget magatartásáért az ezüst vítélségi éremmel tüntette ki. Most arról értesülünk, hogy orosz hadifogságba jutott. Szülői már hetek óta semmi értesülést nem kaptak fiuk felől, a napokban azonban levelező lapon értesítette a hős katoná öket, hogy az orosz offenzíva alkalmával fogságba került s hogy egészséges és jól érzi magát. Tartózkodása helyéről még nem értesíthette szülőit. — Ugyancsak orosz fogságba került Baranyay Lajos tanító, honvéd hadapród, a Novoscenél vívott ütközet alkalmával. Moszk-

Még annyi idő sem kellett hozzá. Rágyujtott még egy stanióba göngyölt szivarra — úgy sztanológóllt egyet-kettőt szippantott s aztán lecsukódta pillái, karjai az asztalra hullottak s mély álomba merült.

Iván karjaiba vette s lefedte az ágyára — aztán mindketten kimentünk.

Másnap persze 11 óra is volt, mire mindhárman találkoztunk. Iván, úgy látszik, miután bemutatatta Horti lumpy tehetségét — sokoldalú műveltségét is be akarta mutatni. Zenéről, irodalomról beszélt s bizony megesett velünk az a szeggyen, hogy Horti Beethoven csodás verseiről kezdett beszélni. Engem az ilyesmi kihoz sodromból s jobbnak láttam inkább a szerelemről beszélni. Jobban is érdekelte.

Időnk egész kellemesen telt — kirándulás, kocsi-kázás, lovaglás, kártya, zene váltották fel egymást. Tulságosan kényelmesnek és élvezetesnek találtam ezt az életet. Dolgoznom egyáltalában nem lehetett, mert a gyermekek sohsem hagytak — még tenniszezni és táncolni is meg akartak tanítani, de mondtam elkéstek vele — ehhez már vének a csontjaim.

Horti nem tudta megérteni, hogy lehettem mulatságban, báiban, ha nem tudok táncolni. Megnyugtattam, hogy elég ostoba voltam hozzá — mulatságok helyett temetésekre járni. Kár, hogy nem nőnek születtem — jó sirató asszony lett volna belőlem — ha sirni nem is tudok.

vából írt a csáktornyai tanítóképző intézetnek, hogy utban van Oroszország belseje felé.

— **Utazási igazolványok váltása.** A belső és külső hadművelési területre utazó közönség igen gyakran a szükséges igazolvány nélkül indul utra, mely esetben, az ellenőrző közegek részéről a határon rendszerint kellemetlenségnek van kitéve, mert a rendőrség a továbbutazásban megakadályozza. Miután a belügyminiszter ennek okát a rendőrhatalóságokban s a közönségben is keresi, elsősorban mert nem világosítja fel az utazókat, utóbbiban mert nem érdeklődik az iránt, hogy a kívánt helyre szükséges-e utazási igazolvány: utasítva lettek az elsőfokú rendőrhatalóságok, hogy az utazási igazolványok kiállítására tárgyában kiadott rendeleteket szigorúan tartsák be, valamint azokat a nagyközönséggel alkalmas módon haladéktalanul közöljék. A közönség pedig a maga érdekében, hogy önmaga részéről is elejét vegye a kellemetlenségeknek, jól teszi, ha tisztába jön az utazás lehetőségével. Erre nézve nagy szolgáltatásokat tehet a »Tájékoztató utlevél ügyekben és a polgári személyi forgalom korlátozása tekintetében« c. füzet, mely minden kereskedésben kapható. A füzet Tisza Testvérek könyvkereskedő cégnél (Budapest II. Fő-utca 12. sz.) jelent meg. A füzet beszerzésére a körjegyzői irodákat is utasította a miniszter, ahol tehát szintén betekinthető.

— **Állandó mozi.** A Rákóczi-utcai állandó mozgó színház mai előadásainak műsora: Prof. Nick Fantom detektív II. kalandja: A labradori villa (detektívdrama 4 felv.). Kiegészítésként: A tavasz (term. felvétel); Köldüs hercegnő (dráma 2 felv.); Buki, te csalsz (vígj. 1 felvonásban). — Az előadások kezdete d. u. 5 este 8 óraker.

— **A burgonya maximálása.** A belügyminiszter a burgonya árát következőképp maximálta: az étkezési burgonyáké (rózsa, hópehely, magnum-bonum, kifli, sárgahéjú és húsú) 1916. nov. 15-ig bezárólag 14, nov. 16-tól dec. 31-ig 12, 1917. jan. 1-től február 28-ig 15, márc. 1-től 16 korona. Minden más burgonyáé 1916. nov. 15-ig 12, nov. 16-tól dec. 31-ig 10, 1917. jan. 1-től 13 K.

— **A felmentések megszorítása.** A hon-

védelmi miniszter elrendelte, hogy a harctéri szolgálatra alkalmas egyének felmentését 15 kat. holdon alul csak abban az esetben engedélyezheti, ha igazolják, hogy a rendes gazdasági művelés alatt álló birtokán legalább 1 kat. hold szőlő, komló vagy más különleges termelést is végez. Segédszolgáltatások felmentése — tekintet nélkül a holdak számára — engedélyezhető. Akiknek ily módon jogcímük nincs a felmentésre, azok az ősz sántás vetési és egyéb fontos mezőgazdasági munkák elvégzésére a pontost által 3—5 heti szabadságot kaphatnak.

— **Drágább a cukor.** A cukor központ október 1-től a cukor árát felemelte. A cukor kilogramja 30 fillérrel drágult.

— **Emlékezetes számok, különös álmok, fontos dátumok** mindig befolyással voltak és vannak az emberre. Hányszor hozott már szerencsét a számok csoportosítása! Különös varázssereje van némely számnak! Kisérelje meg szerencsésjét, — írjon KISS KÁROLY ÉS TÁRSA bankháznak, Budapest Kossuth Lajos utca 13., hol egész külön osztály működik és azonnal megküldik az erre vonatkozó utbaigazítást.

— **Adomány.** A Csáktornyai izr. nőegylet által felállított gyűjtőperselyekből újabban befolyt 123-95 K a háborúban megvakult katonák részére. Az összeg illetékes helyre elküldetett.

— **Közel tizenöt millió** pontosan 14.459.000 korona nyereményt sorsolnak majd ki az október 27-én kezdődő új m. kir. osztálysorsjátékban. Saját érdekében rendeljen egy levelezőlapon GORZÓ ÉS TÁRSA szerencse-házában Budapest, Koronaherceg-utca 9—11., legalább egy sorsjegyet, hogy reménye legyen egy főnyereményt (600.000, 400.000, 200.000, 100.000, 90.000, 80.000, 70.000, 60.000, 50.000, stb. koronát) nyerni. »A ki mer, az nyer«!

— **A háború.** A háború előterében az oláhokkal vívott harcunk áll. Úgy Erdélyben, mint a Dobruzsában kemény, véres harcok folynak. S hála az Egek urának, mindkét harctéren a mieink javára billent a hadiszerencse. A legfényesebb sikert Nagyszebennél érte el Falkenhayn főhadvezér német és magyar katonaságával. A nagyszebeni oláh hadsereg itt teljesen megsemmisült. Az oláhok halottainak száma legalább is 30000-re becsülhető, ezen kívül 3000 fogoly és mérhetetlen zsákmány jutott győztes csapataink birtokába. A nagyszebeni győzelmet nemso-

kára a brassói követte. A háromnapos brassói csatában ugyanazokkal az eszközökkel verjük meg döntően az oláhokat, mint a nagyszebeni első csatában. A brassói csata terve és keresztülvitele a bekerülő hadművelet mesteri példája volt. Az oláhok a fenyegető bekerítés és megsemmisítés elől kénytelenek voltak a bodzai hegységen át a Tömösi-szoros irányában visszavonulni, ami csapataink pedig szakadatlanul üldözik őket. Az oláhoknak borzasztóak a veszteségeik. Eddig 1200 foglyot szállítottak be katonáink, 25 ágyút s rengeteg élelmiszert és ruhával megrakott vasuti kocsikat. Az oláhok vesztesége sokszorosan nagyobb, mint a foglyok száma. A brassói győzelem természetesen az egész kelet-erdélyi helyzetet befolyásolja. Erassón kívül Csikszereda és Sepsiszentgyörgy máris birtokunkban van, miközben az oláhokat a határok felé üldözzük. Ágyúink Predeálnál már oláh földön vannak 110 km-nyire Bukaresttől. Falkenhayn és Mackensen közelednek egymáshoz, hogy azután a gyalázatos ellenséget saját földjén morzsolják össze. Az oláhok eddig halottakban, sebesültekben és foglyokban 175 ezer embert veszítettek, ami hadseregük harmadrészét képezi. Az anánt már készül díszoklevelet átadni az oláhoknak önfeláldozásukért, mert egyebet úgy sem tudnak nyújtani nekik. — Az oroszok is vereséget szenvedtek Volhíniában, ahol újabban 41 orosz tisztet és 2600 leányt fogtak el a mieink. — A Sommenél is lassanként felőrlik az ellenség. Az angolok a pár hónapra terjedő offenzíva alatt 100 négyzet kilométernyi terület visszafoglalásával szemben közel félmillió embert veszítettek, ami elég busás ár a nyereségért. Az angolok a tengeren is óriási veszteségeket szenvedtek: a német tengeraltjárók egymásután sülyesztik el hajóikat az Atlanti óceánban, úgy hogy kereskedelmi hajó már nem is igen mer közlekedni a tengeren. — Görögországban is felfordult minden, de Ferdinánd király hűségesen ellenáll az anánt erőszakoskodásainak s nem avatkozik bele a háborúba.

Megjelent!

Az új postal díjszabás és az új bélyegilleték díjszabás. Kapható: Strausz Sándor könyvkereskedésében Csáktornyan.

11 Nagy megtakarítás 11 üzleteknek, gyáraknak malmoknak és gazdaságoknak.

A létező legjobb és legtartósabb

PAPIRSPÁRGÁT

Csomagolásra 2, 2½, 3 és 4 mm. vastagságban kgként K 3-50, 100 kg. K 340—.

Postacsomagokhoz kgként K 4-20, 100 kg. K 400—.

Szálkötéshez (2 és 2½, mm.) kgként K 3-50, 100 kg. K 340—.

Zafkésnek 4 mm-esből vágva és kötegelve kgként K 3-60, 100 kg. K 350— árban szállítja pécsi raktáraiból utánvétellel.

Pécsi Kereskedelmi és Iparbank R. T. Áruosztálya Pécs.

5 kgnál kevesebb nem küldhető.

Papirkötelek.

Ellenőrző nyilatkozatok.

Nagyobb rendeléseknél engedmény.

Szívesen végignéztam a gyermekek táncát, bohóságait — szívesen csavarogtam velük, de két hét után el akartam menni. — Még egy hétig maradtam — engedve az érzésnek, de tovább nem engedtem. Azt mondta Iván, egész nyarat ígértem, ha jól érzem magam. Jól éreztem magam, de nem bírtam mégsem tovább a téletlenséget.

Mikor csomagoltam, Horti bejött hozzám s utitársul ajánlkozott. Beleegyeztem volna örömmel, de Iván annál kevésbé.

Horti egész nyíltan megmondta, hogy neki a társaság hiányzik s most már Iván is megunta.

Ez öcsémektől vérgigéző volt s a kijelentés után — nem tartóztatta tovább Hortit.

Együtt indultunk utnak — Iván elkísért bennünket. — Egész nyugodtan beszélgettünk, de mindegyik arcán meglátszott az izgalom. — Horti nem remélt ilyen elbocsátást — s Iván sem gondolta, hogy ilyen rövid ideig fog csak tartani a barátság.

Amint elindult a vonat, Horti rögtön leadta a panaszát.

— Iván számár, nem érti a tréfát — ott maradtam volna ameddig ő, de ha ilyen könnyen beszélt velem — persze, hogy én is büszke lettem. Sajnáltam ott hagyni és bár nem állok tőle messze, visszamenni még sem fogok. Elbujdosok, nehogy ismerősökkel találkozom, mert szégyenlem, hogy nem húztam ki az egész nyarat falun, mint azt eddig minden évben.

— Legyen nyugodt Hortika, amint az én öcsémektől ismerem, pár nap múlva Pesten lesz.

— Nem hinném.

— Egész biztosan merem állítani.

Horti leadta a következő napon új lakása címét, hogy megmondhassam Ivánnak, ha tényleg eljön utána.

Nekem persze megérkezésünk után első dolog volt megírni a fiúnak az utazásunk alatt beszélteket s tanácsoltam, hogy jöjjön hozzám. Ki akartam békíteni a gyermekeket, hiszen összepaszszolnak, egyformán bolondosak mindketten. Legyenek jóbarátságban — nem mondom örökké, de legalább is, míg végleg meg nem unják egymást.

Terveket szövögettem, hogy mint fogom kibékíteni őket — jól éreztem magam s előre örültem is békebirói szerepemnek.

Ez rendesen rosszult szokott beütni, de legalább pillanatnyilag jó érzéssel tölti el az embert. Harmadnap már vártam Ivánt, de még nem jelentkezett.

Bántott kissé az ügy.

Az ötödik napon együtt állítottak be hozzám Hortival.

Nem tudom, hogy — mint történt az én háttam mögött, de meg volt a béke beavatkozásom nélkül is.

Mindegy már.

A gyermekek arca megelégedett — ragyogó volt az örömtől — s én is velük örültem.

Sve pošiljke, kaj se tiče sadržaja novinah, se imaju poslati na ime urednika u Csáktornya.

Izdateljstvo:
knjižara Strausz Sándora
kam se predplate i obznane pošiljaju.

na hrvatskom i magjarskom jeziku izlazeći društveni, znanstveni i povuđljiv list za puk
Izlazi svaki tjeden jedenkrat i to: svaku nedelju.

Predplata ođna je:

Na čelo leto K 10—
Na pol leta 5—
Na četvert leta . . . 2-50
Pojedini broji koštaju 20 fill.

Obznane se poleg pogodbe i fal računaju.

Ođgovorni urednik:
ZRINYI KÁROLY.

Glavni urednik:
MARGITAI JÓZSEF.

Izdatelj i vlastnik:
STRAUSZ SÁNDOR.

Surađnik:
SRÁY FERENCZ.

Rumunj beži iz Erdelja.

Desetjezer rumunjev se je u Dunavu vtopilo i postrđelano bilo pri Ruščuku. - Rumunji su izgubili boja pri Fogarašu, i rezbežali su se. Ostavili su rumunji nam svojih 43 štukov i vnođo municije. - Rumunj bez pameti beži iz Erdelja. - Nemilosrdni rumunji. - Rusi su svigđi biti bili. - 2300 ruskih zarobljenikov pri Brođiju. - Nemška je opet deset i pol milijonov alduvala za taborske stroške.

Kak stojimo na bojnou polju?

(M. J.) I u prošlim tijeđnu smo srećno i dobro dalje bili i nadvladali rumunjske šerege. S radostjom pišemo i dajemo na znanje, gđe i kak je opet bit bil izdajica rumunj.

Oktobra 1-ga su se rumunjski šeregi med Tutrakanom i med Ruščukom u velikoj megli prek Dunava prevozili s ladjami, potlam pak su si mosta napravili, pak u od njih odzetih Bulgarskih selah se namesitili. U tem prevažanju je 16 rumunjskih brigadov prisutnih bilo. Cilj jim je bil, da budu stihla do hrbta bulgarskih i nemških šeregov došli, koji u Dobruđzi bijeju rumunje, pak ruse, pak jih obkoliju i zbijeju. Ali se je drugač pripetilo, kak su oni mislili.

Oktobra 2-ga i 3-ga, gda su vre svi rumunji, kojih je bilo 16 jezer, prek Dunava došli, su naše dunavske vojničke ladje (monitori zvane) svojimi štuki vuništili na ladje hitroma napravljene rumunjski most, onda pak bulgarske čete navalile na prekdošle rumunjske šerege i pod vodstvom generala Mackenzeja jih zbili i tirali prama Dunavu. Zbili rumunjski šeregi su se u bđg spustili i bežali prama Dunavu, da se mentuju bulgarskih kugljah. Ali prek Dunava nisu mogli, ar su naši monitori postrđeljali za hrbtom njihovog mosta. Nekoji u ladjah, nekoi pak plivajuć su se osloboditi šteli, ali i ove su iz naših monitorov štuki postrđeljali. Malo rumunjev je prek Dunava dospelo, ar se je najveksa stranka u Dunavu vtopila. Ovdje je rumunj izmed 16 jezer vojnikov više kak 10 jezer izgubil.

Drugi veliki zgubiček je u Erdelju, pri Fogarašu dostigla rumunje. Kak smo javili u prošlim broju naših novin, rumunjski šeregi su pri Vöröstoronj zvanou klanjcu obkoljeni biti. Koji su pobeći mogli, oni su se zjediniili pri Fogarašu. Ovoga šerega je general Falkenhajd 5 ga oktobra zbil tak jako, da se je rumunjska vojska rezbežala. Tak je hitro bežala rumunjska vojska, da je 43 štukov i vnođo municije ostavila u naših rukah. Tu smo samo 430

rumunjev mogli poloviti, druge, kojih je bilo do 20 jezer, su naši postrđeljali, a vnođo jezer izmed njih su svoje puške i municije odhitili i med planinama pobešli. Moredno si misliti, kak je ovdje bit bil rumunj, ako niti tuliko vremena nije imel, da bi jednoga štuka sobum vzeti mogel.

Rumunj je vre do vezda u vremenu 5 tijeđnov više, kak frtalj svojih šeregov i štukov izgubil. Ako bude to i dalje tak išlo, onda bude rumunj za drugih pet tijeđnov polovicu svoje vojske izgubil.

Pri Braššovi su 8 ga oktobra rumunji opet biti bili, tak da su morali iz Braššove i Székelyudvarhelja pobeći. Dvě tretine izmed erdeljskih varmegijah, koje su rumunji osvojili, smo mi nazaj odzeli od njih. Iz tihoma su došli, ali s tem bolje bežajuć su ostavili Erdelja rumunji. Vnođo jih je došlo, ali malo jih se do svoje domovine dospelo.

Strahoviti glasi se čujeju od rumunjskih vojnikov. Ovi ljudi su bez srca i huđši su, kak divje zgrabežljive zvěri. To, kaj su u Dobruđzi napravili, su opetovali pri Ruščuku u onih selah, do kojih su dospeli, osobito pak u Sreberna zvanou selu, gda su prek Dunava došli. Malu decu, žene, stare muže su na kup natirali, pak jih nemilostivo zaklali. Vmorjeni ljudi su svi mirni bulgarci bili, koji nikou nikaj zla nesu učinili. Gda su bulgarski šeregi zeznali nemilosrdnost rumunjev, niti jednou obkoljenou i za pardon prosećemu rumunjskou vojniku nesu šenkali. Sve su postrđeljali, čeli rumunjski šeregi su pokapali od bulgarskih kugljah i bajonetov.

Rusi su u prošlim tijeđnu opet s velikou jakostjom probali navaliti na naše šerege u Galiciji, Volhiniji i pri Karpatih. Svigđi su biti bili. Pri Brođiju su 2300 porobljenih ostavili u naših rukah. Do oktobra 5-ga su rusi takve zgubičke imeli, da su morali popustiti. Niti jeden korak nije mogel rus napreje u svojoj navalil. Zgubički njegovi su neizmerno veliki.

U Nemškoj je vlada opet skupljala peneze za taborske stroške. Deset i pol mil-

tiardov, tojest deset i pol jezer milijonov se je nabralo za taborske stroške. S ovom svotou su nemci vre svegaskup 47 jezer milijonov alduvali za obranbu svoje domovine. To te takov čin, koj je siguren dokaz, da Nemška i s tem ni takaj nemredo izgubiti tabora. Takvoga naroda, koj je tak oduševljeni, kak je nemeć, nigdar i nigdo ne bude obladal. To je i naša sreća, ar bez takvoga saveznika bi vre nam morti zlo išlo. Niti mi nebudemo zaostali, ako bude domovina i od nas potrebuvala aldiv.

Nemški cesar Vilmos je oktobra 8 ga pohodil svoju i našu vojsku, koje su pri Svininkiju i pri Koritnici 20-ga i 21-ga septembra nadvladali ruse, kojih je desetput više bilo, kak nemcov i naših. Naši i nemški vojnici su se tak držali, da su desetput veksu rusku vojsku preobladali ne samo u Galiciji i Volhiniji, nego takaj i u Erdelju.

Na taljanskim frontu je taljan s velikou silou navalil na naše šerege 7-ga oktobra, ali naši su jih odirali prvle s našimi štuki a potlam su s bajonetu. Taljani su izgubili do sada 11 generalov, 105 oberšterov, 173 majorov, 927 kapitanov, 1799 oberlajtnandov i 2944 lajtnandov, koji su rrtvi. Pležeranov i polovljenih oficirov je vnođo više.

Amerikanske novine pišeju, da se mir približuje. Svi narodi su se vre navoljili tabora. Morti bi vre i mir bil, ako bi englez popustil. Ali englez neće, da bi mir bil.

Jako je znamenito, kaj je nemški kraljić rekel od tabora i od mira. — »Mi smo se vre svi navoljili tabora, — rekel je kraljić — i voljili bi mira. Ali dobra pamet je ostavila čeloga světa!«

Dobra pamet, koja nas hoće vuništiti, je ostavila světa. Dok u srce ljubav prama bližnjemu i u glavu prava pamet nazaj ne dojde, dotičas nesme, da bi naše ruke oslabile. Dotičas nesmemo, da bi naša oružja na klin obesili. I to zbog naše budučnosti, zbog naše zemlje, zbog naše familije i zbog poštenje onih nam milih, koji su na bojnou

polju opali. Moramo i hoćemo dalje vojvati, dok nepogazimo naše nemile i bezdusne neprijatelje, koji nećeju mira!

Nemški cancellar od rumunjskoga izdanja.

Beethmann-Hollweg nemške države cancellar zanemitt govor je držal minući tijeden nemške države spravištu. Govoril je najpredi od bojnoga položaja, za kojega je tak rekel, da sveposud dobro stojimo, makar su nas i rumunji izdali. Zatem je reztolnačil, kak su nas i zakaj su nas izdali. Vredno je precitati svakomo cloveku ov govor, da se mo duša vumiri.

Povedal je cancellar, da pokojni Karoly rumunjski kralj pošteno je štel znami vu savezu ostati i svojim vojničtvom knam se preklopiti, ali Bratianu rumunjski minister prezident već je onda snašemi neprijatelji jednoga kamena puhala. Za kratko vrème pošten kralj vumrl je od one miseli, koja ga je dan i noć mučila, da Romania nazadnje itak izdala bude svoje saveznike. Romania zatem svako državu, koja je vu boju stala, počela cecati i minister bez znanja novoga kralja za njegovim hrbtom savez je napravil s Rusijum, da Romania neutralna ostane. Vu savezu minister je zahteval od Rusije, da naj prevoli ktomu, da Romania si zeme cěloga Erdělja i magjarsko Dolinu (Nagy Alföld) tijam do Tisza zvane vode. Kak su nasi i nemški vitězki šeregi pri Gorlici ruskoga fronta predri i strahovitno sbili ruse, po koji bitki sgubili su rusi sve festunge i cělo Rusko-Polsko, Bratianu presta-rašil se je i samo za jedno leto potlam, dakle letos, počel se je opet pogajati s rusima. Augustaša meseca su se pogodili tak, da Romania navaila se bude na nas.

Kralj rumunjski podjednoma je glasil, da do konca boja neutralen ostane. Ovoga leta februara petoga vu Berlinu stanujući rumunjski poslanik na svoje poštenje je rekel meni, da kralj zahteva, da Romania do kraja neutralna ostane. Bratianu takodjer na svoje poštenje je barun Busche nemškomu poslaniku takodjer je to rekel, da Romania neutralna ostane. Nas je to nē zaslepilo. Znali smo, da Bratianu podjednoma se pogaja s rusi. Za to sve smo znali za vremena. Mi smo opominali rumunjskoga kralja na njegve reči i na to, kaj dela njegov minister bez njegovoga znanja. Kralj je opet sgovoril, da ne verje to, da bi Bratianu Romaniju rusom bil obećal, ili pak, da takvo nakanenje ima.

Išće pred šestimi dani je tak rekel rumunjski kralj, da on dobro i očivestno zna, da rumunjski narod na nikakvi način neće boja. Takodjer našemo poslaniku reč je dal, da nebude podpisal mobilizaciju. Dvajstišes-toga, dakle pred jednim danom, kak su rumunji vu Magjarsku vdrli, austria magjarskomu poslaniku je rekel, da on, kakti kralj neće boja. Takodjer ov dan Bratianu oseguril je austria-magjarske poslanika, da Romania neutralna ostane. Kraljska rezprava na drugi dan je bila odlučna i po ovi rezpravi budo svi vidli, da dobro govori, da istinu ima.

Nazadnje Rusija ultimatom je poslala Romaniji, ako do augustuša dvajstiosmoga Romania nebude nam boja poručila, ruski šeregi vu Romaniju budo vdrli. Taj ultimatom je samo jedna komedija bila od Brati-

anu minister predšednika, da stēm prestraši kralja. Stēm se kocka prehitila. Denes je takov svēt, da neje moči niti kraljom veruvati. Ali Romania neje dobro računala, kad nam je boja poručila. Ravno tak je shodila, kak i druge male države.

Neprijateljski plan opet se je špotno prehitil, kad su mislili, da s romanskom pomoćjom odlučno nas budo preobladali na Balkanu.

Tak je povedal glasoviten cancellar, kak nas je Romania izdala. S jednom rečjom nam je i to na znanje dal, da tak nemške, kak i ausztria-magjarske i bulgarske pozicije su tak moćne, da prek njih nigdar nebude mogel dojt neprijatelj.

Istinu ima vutem, ali i vutem ima istinu, gde kralji i ministri lazeju, tam nas samo oružje more braniti.

Rumunji su tak mislili, da pomalem od španciraju se do Tisze tak, kak su se vu balkanskim boju vu Dobruđu. Sad kad već na hiljada i hiljada mrtvih i pležeranih imaju i kad već po njihovi zemlji krv teče, stopram vezda znaju, da boj nēje soldacki špancier ili pak mašover.

Rumunji tak se budo plakali za kratko vrème, kak i srbi. ali onda već prekesno bude.

Božja kaštiga postigla bude Romaniju!

List od gibinskih vojnikov.

Vu duši idemo mi k vam ve dimo, Da se još jenkrat od vas izprićamo.

Vu vojsku pošilja nas svetli naš kaj, Vu ruke nam oštro oružje je dal.

Mi smo mladi dečki z sela Gibine, Bolje rekuč z lēpe fare štrigovske.

Ja sem mladi vojnik, Andraš se zovem, Koj ve vre drugiput vu ogenj ideim.

Ležim v švarmliniji i pušku imam V ruki, z koje oštre kuglje puščam.

Rusi su pobegli, a mi pak mirno Na голу zemlju se spavat legnemo.

Běla zorja došla, mi veselo gor. Proti rusu puške počele govor.

Tak nam prejdu dnevi, pak takaj noći, A poljeg nas se krv clovečja toči.

Pozdravljamo sve vas, ki ste još doma, Mi ki vojujemo za kralja, doma.

Budi nam na pomoć sveti Jeronim, Daj nam dimo dojt: meni i tak svim.

Ali predi daj nam boj dokončati, I neprijatelje preobladati.

Na ruskom bojnom polju. Sajnovics András vojnik iz Bánfihgye.

Kuruza.

Magjarski korman septembra 29-ga odredbu je dal vun vrhu toga, kak je moči kuružu ponucati i kak budu rekvirirali ju. To sad zato ne znamenuje najedenput to, da vezda gazda nēje svojoj kuruži gospodar, niti pak to nē, da sve bude orsag za sebe dal rekvirerati Samo od toga je reč, da gospodar s orsackim dopušenjem koliko si slobodno zadrži i komu inore prodati, onu kaj za prodati bude imel.

Dvajsti sedem mesecov traja već taj čalaren svētui boj. Oni, koji na bojnom polju služuju domovinu, nē su gospodari svojemu življenju. Orsagu, dakle domovini su dužni

svojim življenjom. Ali zato niti jeden ne mergoče, jerbo dobro zna, da svojem življenjom svoju ženu, svoju decu brani. Mi koji smo doma ostali, koji tak drvčemo za naše mile, nas je već zdavnja antant na smrt odsudil, tojest od glada budemu morali svi poginuti. Taj peklenjski plan samo tak moremo preladati, ako zasvim, kaj imamo, spametno šparamo.

Nesmemo dvojiti pred dojdjučnostjom, jerbo znamo, da englezi svoj vrazi plam nebudu postigli.

Ali proti tomu samo tak se moremo braniti, ako šparamo i ako sve, kaj još imamo, spametno razdelimo. Dakle točno je treba preračunati, koliko nam je zraslo, koliko nuca vojničtvo, koliko nucamo mi sami i koliko moremo dati našim vernim saveznikom. Samo tak je moči razdeliti po okoliah letošnjega ploda, da nebudu vu jednjoj okolici stradali, vu drugoj pak već pofratili, kak je potrebno. Na to mora orsag svetlimi očima paziti. Svrho toga je korman za ono vrème popisati dal, koliko je pšenice, žita, ječmena i zobi zraslo i svrhu toga sad bude dal i kuružu popisati. Vu ovom poslu svi moramo na pomoć biti orsagu, koj se tak viteški brani vu ovom boju, vu kojega su nas zločesti neprijatelji natirali. Mi tak mislimo, da nebude tak nepoštenoga cloveka, koj ovu odredbu nebi posluhnul i nebi tak delal, kak je to za orsaga potrebno.

Korman, tojest ova odredba i vezda dopusti, da svaki toliko ponuca i toliko si zadrži, koliko mu je do k leta se dobi potrebno. Kaj mu ober toga preostane, to prek mora dati Haditermény Rézsvénytársaság zvanomu družtvu, ili pak slobodno proda onim, koji od poglavarstvo dopušenje budu imali za kupiti. Vu onoj okolici pak, gde orsag iliti korman bude potrebuval kuružu, tam avaki prejaviti bude moral, koliko kuruze mu preostaja zvun onoga, kaj sam bude nucal. Dakle gospodar svikak je dobro obrajeni, to pak od štere okolice koliko kuruze budu zeli, sam zameljskih poslov minister bude odredl. Razmi se, da sve, kaj rekvirerano bude, gospodar vu takvom položaju bude dal prek, da nebude skvarjena kuruza, nego za svaku potreboču dobra bude. Ako pak bi se pripetilo, da se kuruza skvari, zato ju zemeju prek, ali vu takvoj cěni, koliko je ravno vredna. Ako službeno tak odrediju, da kuružu zruždžiti treba, onda od svakoga metercenta najmenje petnajst kil kocenja treba dati. Rekvireralo pak se ravno tak bude, kak se je i lani, kak to službeno odredjeno bude. Od Haditermény Rézsvénytársaság družtvu poslaniki takodjer nazočni budu pri rekvireranju. Ako nešči nebi za vremena kuružu pobral ili pak zruždžil, onda službeno se bude to na onoga stroške napravilo, koj to zamudil bude.

Važno je i to vu ovoj odredbi, da gospodar slobodno i više svinj hrani, kak je za njegovu potreboču treba. Ako nsprodaju od četiri svinj više hoće hraniti, to samo sdopusčenjom more. Ako bi se takva kuruza našla, koja je tak pokvarjena, da ju nē moči nikak ponucati i ova se more prek dati Haditermény Rézsvénytársaság zvanomu družtvu.

Koj nēma kuružu, on dopušenje mora prositi od kotarskoga sudca, da si slobodno kupi. Stēm dopušenjom po cělim orsagu je slobodno kupovati.

Razmi se, da i kuružu budu ravno tak iskali, kak su i pšenicu, žitu, ječmena

i zob. Ako se itak takov najde, koj zalaji kuruzu, on šest mesecov zaprti bude i dve jezera kurun strofa plati. Koj draze proda ili pak draze kupi, kak je sluzbena cena, on ravno tak kastigani bude.

Dakle naj svaki pazi na se!

KAJ JE NOVOGA?

Na putu vu tabor.

Ah Bože ljubjeni,
Kak putuje vnogi
Po širokim svetu
V zalosti i v tugi.

Tak kak i ja jesem
V Peštu isel v noći,
Ar sam videl tužen,
Da ne drugač moći.

V Budinu nē bilo
Niti tulko časa,
Kaj bi vam bil mogel
Dati dimo glasa.

Fotograf sam poslal
Ja iz Fejérvára,
Kaj me bili vidli
Majka moja stara.

Ja s turobnim srcem
Suznimi očima
Mimo sam prehajal
Gde ma domovina.

Jako sam se nadjal
Da bu nešči z doma
Samo sam zagledal
Vranovič Antona.

Njemu sam povedal,
Kamo bum od hajal,
V tugi i v zalosti
Domovinu stavljal.

Zbogom mi ostani
Medjimurje milo,
Vnogi te na videl,
Kak je večput bilo.

Vezda ja odhadjam
Doli v Eszék varaš,
Znam. da se ti draga
Navék za me staraš.

Vu Osėku tri dni
Jesmo mi ostali,
Onda pak smo taki
V Rusku mašėrali.

Koji bum o vmrli
Ki živi ostali,
Bog sam zna, kak bude?
Kak bu jošė s nami?

Nėstaraju mene
Moji velki marši,
Mego mene stara,
Kaj se z štuka praši.

Z koga bude kugla
Suproti letela,
To svi dobro znate,
Kak zlo velku dela.

Ježuš i Marija.
Naj budeju s nami,
Naj nam pomoreju
Kaj nabumo sami.

Na putu vu tabor

Novák Valent
Bottornya.

— **Prošnja.** »Muraköz—Medjimurje« zvane novine su v oktober mesec 1-im u XXXIII god. tečaj IV-im četvrt leta stupile. Prosimo naše poštuovane predplatnike, naj nam vu novim fertalju predplatne zaostatke čim predi pošleju i predplate ponoviju. S pozdravljom izdateljstvo.

Predplatna čena je od 1916. oktober 1-ga:

Na čelo leto K 10.—

Na pol leto » 5.—

Na četvrt leto » 2 50

Pojedini broji koštaju 20 filléra.

— **Vitezki čin jednoga medjimurca.** Iz Isonzofronta, na taljanskom bojuom polju, piše nam jeden medjimurec sledeće pripećenje: Došla je zapoved, kanonėri odmah spakovati i za neprijateljem iti, jer je neprijatelj na maršu, ide nazad. Oberlajtnand pozove k sebi formeistera Kranyecz Ferenc, koj je rođen medjimurec iz Muracsánya. Oberlajtnand je zapoved dal Kranycu formeisteru, da jednoga konja zaseda i naj ide za neprijateljom i naj zeme sobom jednoga drugoga, koj mu bude ordinanc za dalje glase nositi. Kranyecz formeister je za pet minut gotov bil i na konja sel s svojim pajdašom. Vu kartu je pogledal po kojem putu mu je treba iti. Vezda se gemo vu ime Božje — piše njegov pajdaš L. Mihaly. Črez visoke gore i črez veliko kamenje smo jahali. Jednu goru smo prejahali, koja je visoka 2700 metrov. Došli smo vu dolinu. Vezda je druga, koja je isto

lak visoka. Konj nije oslabil, gda sem već mislil, da bum moral ja sedlo nesti, ne konj. I to smo prelazili, a taljana ne našli. Idemo v jutro dalje. Gda se svitalo, došli smo doli z te grde brdine. Malo nam bilo i megleno. Doli sem videl jedno selo pod bregom. Velim svojem pajdašu, idemo nuter. Konjem zob i vodu damo i mi se malo počinemo. Konji se malo najeli i napili. Rano v jutro čujem male patrole pucati. Halt! Nesmo nikaj vidli, nazaj se na konja seli i dalje korak za korakom idemo. Ne je bilo daleko drugo selo. Par hiž z jeden i z drugi kraj velke šume. Kranyecz z jedne, a ja z druge strani sela idemo po šumi. Dostigli smo neprijateljsku patrolu konjeničku. Mene nesu spazili, nego siromaškoga formeistra Kranyca četiri konjeniki. Ja sam se svojim konjom obrul i odišel, kak sam najbolje mogel. Dojdem je k svoji bateriji nazaj. »Gospon oberlajtnand ponizno jim javim, da je formajster Kranyecz István vu neprijateljske ruke opal.« Mene dalje pita gosp. oberlajtnand, kak se je to pripetilo, da je siromaški Kranyecz zarobljeni. Povedal sem mu, da su četiri kojeniki išli na njega s oštremi meči. Ja sam videl, da ga pomoći nēga više i ja sem se pospravil. — Za čas vidimo, da Kranyecz tira na svojem starim hudim konju tri taljane i jednu mrtvu glavu nese na svojoj sabli. Dojde do baterije svoje, javi, da je einrukoval s tremi taljani, pak s jednom mrtvom glavom. Oberlajtnand se začudi, kaj je Kranyecz napravil. Sablja mu krvava, ruke krvave, na sabli pak človečja glava i sobum tri žive taljane dotiral. Naš gizdavi formeister Kranyec bil je pohvaljen od više oficero v i za njegovo viteztvo dobil je puno cigaretilinov i cigarih od oficero v.

— **Reztgrjene dvě korune.** Oztrák-Magyar Bank sledeće nam je dal službeno naznanje: »Fertal i pol papirnatē dvě korune pod moras nišči ne mora zeti, ali slobodno su vu prometu, jerbo bank polovicu za kurunu, fertala pak za petdeset fillero v premeni, dakle nikakve procentē si svrhu toga neračuna.«

— **Na leto dan pet metercentov zobi se računa na jeden konj.** Ghillány Imre barun zemeljskih poslov minister odredil je, da na leto dan na jeden konj nesme se od pet metercentov više zobi računati. Za rogovnato marhu samo zosebim dopušćenjom se more obrok dobiti. Koze i birke pak snikakvim obrokom se nesmeju hraniti.

— **Ruski sgubiček.** Minući tjeden rusi su opet velikoga zgubička imali. S velikom močjom su počeli navale, da rumunjom pomoreju. Negdi, negdi sedemnajstput su išli jeden za drugim na sturmu, ali svigdi krvavo su je nazad zbili. Pred našimi pozicijami na hiljada mrtvih je ležalo. Zvun toga vlovili su naši jedenajst jezer četiristo sedemdesetčetiri ruskih vojnikov, zaplieni su pak petdesetosem mašinpuskih i dva velike štuke. Rusi opet nē su bili moguću našu liniju predrti. Najbolje su na Terslyansky generala šerega vdiral.

— **Brassó smo zadobili.** Oktobra 7-ga v subotu popoldan nemske čete od Höltövénya po orsackim putu su se preblizavale i od varaša na sever tijam do željzuce su došle. Na večer ovdj se bitka započela s rumunji.

Vu ovim vremenu magjarske čete od zapada prek Vidombaka proti Brassó—Bertalan kolodvor su išle. Rumunji, kad su re-

tirerati morali, više fabrikih i magazinov su vužgali. Popoldan ob četrti vuri jedna petroleum fabrika je vu zrak zletėla. Špodium fabrika čėli dan je gorėla i na večer veliki plamen je plesikal vu zrak. Po selah vu Barcasagu szaszi svelikim veseljom su slavili slobodnike.

V nedelju vjutro, kad su naše čete već vu varaš vdrle, od varaša na sever velika bitka se je započela. Rumunji još i zadnju minutu su se branili. Na onom bregu, koj med Szentpéter i Botfalu občinami stoji, neprijateljske čete su se počele skupljati, koje su naši kanonėri odmah počeli strėlati. Prveše dane rumunjski štuki samo malo gda su se zglasili, ali ov dan su strahovitno strėlali iz njih, da našu navalu zastaviju. Popoldan i rumunji su počeli navalu. Od Szentpétera do Brassó varaša kraj obedve strani orsackoga puta velike kuruze su. Ovdj su počeli rumunji navalu.

Naši kanoni skorom sve rumunje su poklali vu onim bedastim sturmu. Neprijatelj izvanredno velikoga zgubička je imel. Kad su naši štuki rumunjom za hrbet počeli strėlati i nē su je pustili, da dalje bežiju, više čoporov je k nam prek dobežalo i predali su se.

— **Do ulicah vnedelju krvave bitke su bite.** Pet tjednov je Brassó varaš vozil rumunjskoga jarma. Dakle nē je velika čuda, ako je zbiti rumunjski šereg tak močno branil varaša. Vnedelju po ulicah su krvave bitke bile. Nazadnje itak su naši preobladali rumunje. Rumunje su nazad zbili i stēm se je prehitilo, čije bude Brassó varaš. Falkenhayn general mirno je mogel ostati vu varašu.

Törösvarska bitka takodjer je za nas dobro spala vun, zbite rumunjske čete med brege su se razišle.

Vu Erdėlju od izhodne strani Arzmagjarskoga generala šereg od okolice Székelyudvarhely napreduje prama Hargita bregu. Rumunji nečimurno se sponašaju proti doma ostajućemo narodu.

Vu apácii šumi takodjer velika bitka je bita, koju smo takodjer slavno zadobili. Mismo ovdj jako maloga zgubička imali. Jeden nemski general je rekel:

Vu apácii šumi više štukov smo zaplieni, kak smo mrtvih imali!

— **Romani robiju vu Erdėlju.** Vu Bánykut i Réten zvanih občinah vlovleni rumunji su valovali, da vu Csikszereda varašu na oficersku zapoved morali su vu pivnice vdrti i lagve vun skuturati na pijac. Na vulici čėlu noć su lumpali. Ovaj čoport na smrt pijan je isel dalje i sveposud tak su se sponašali, da rumunjsko soldacko zapovedništvo samo je odredilo, da ov čoport nigdi nesme vu sili se nastavit, nego vuni po šumah mora ostati. To jim je za kaštigu bilo. Pred Bánykut občinom su se ovi rumunji s jednim nemskim bataljom zisli, koj je rumunje čisto vnišul.

— **Velika bitka za Monasztir.** Za Monasztir sad opet strahovitno krvava bitka traja. Naprimer oktobra 6-ga takva bitka je bila med Kanal i Szkočivarom, da su obedve stranje vpešale tak, da su drugi dan čėli dan mirne bile i samo tretji dan po velikim strėlanju su mogli francuzi prek Caerna potoka dojt, odkud su je bulgarci opet nazad pretirali.

— **Naše čete ulaziše su vu Predeal.** Vu Budapešt došel je glas, da naše čete dalko od Brassó varaša slavno napredujeju

i već su ulazile u Predeal. Iz Predeala pobjegli su rumunji protiv Plojesti.

— **Dvanajst jezer rumunja.** U Bukareštu strahovitna žalost je svrha toga, da u Erdelju su tak sirom jim rezbili seregi i da pri Rahovi gde su preko Dunaja steli vrti, tuliko vojnika su sgubili. Žalost je i svrha toga, jerbo ravno bukareški hižni regimenti su se vuništili i preko dvanajst jezer vojnika sgubili pri Dunaju. Sve novine protiv vodjom pišeju. Rumunjske novine pišaju, gde je dunavska flota bila, kad su austrija-magjarske monitori širom rezstrélali mosta i tak zaprli puta pred rumunjskim seregom. Nemoreju prazmeti, kak moreju tak hitro svigdi s biti rumunjske serege.

Iz Pétervara pišeju, da su rumunji već u Konstanzu čisto spraznili, jerbo ne su se gurni vu tem, da nebi i tam bitku sgubili.

— **Četerdeset jezer vojnika su zgubili pri Tutakanu.** Bulgari u Dobrudzi fletno su reda napravili. Tosev bulgarski general je povéđal sledeće jednomu novinaru:

— Izvanredno važno je nam bilo, da smo Tutakana zadobili. Kak je znano, rumunji su pri Tutakanu četerdeset jezer vojnika zgubili. Dvajstipet jezer živih smovlovi, pet—šest jezer jih je pležeranih, pet—šest jezer jih se je u Dunaju vtopilo, pet—šest jezer rumunjev pak smo mi pokopali. Strahovitno je bilo gledati, kad na stotine, negdi i na jezere mrtvih je plavalo po Dunaju protiv Črnomu morju, kak kakvi canjki.

Tosev je još i to rekel, da sve dobro ide. Sve tak ide, kak su to napred preračunali.

— **Rusi protiv Konstantinopolju.** Rusi su već previdli, da s rumunji skup nemoreju bulgarce preobladati i tak puta si napraviti protiv Konstantinopolju. Od morja pak opet neje moći Konstantinopolja prevzeti. Svrho toga opet tak špekulérāju, da od Azije budo počeli napredovati protiv Konstantinopolju, kojega bi tak jako radi zadobili.

Samo da u Aziji takodjer jako zločesto ide vezda rusom i poleg toga niti u senji nesmeju misliti, da bi vezda Konstantinopolja zadobili.

— **Nemške pod vodom plivajuće ladje.** Nemci su opet pokazali, da ne su sami englezi gospodari na morju. Minući tijeđen iz nenada došla je jedna nemška pod vodom plivajuća ladja u Ameriku i donesla je jednoga lista od Vilmos cesara Wilson amerikanskomu predsedniku. Za kratko vreme podurknola se nazat pod vodu i zniknula je. Na odprtim morju pred Amerikom prijala je devet takvih ladjih, koje su u Engleziju municiju pelale. Sve devet je potopila. Kad je taj glas počil u Engleziji veliki strah je nastal na jedanput. Razmi se, da englezi po stari navadi odmah su počeli zahtévati od Amerike, da naj kaštiguje Nemšku, zakaj tijam vu Ameriku pošila svoje povodne ladje. Na jedanput je čela trgovina postala na morju, jerbo nišči neće ladje vu Europu poslati. Svi se bojiu, da Nemška opet bude veliki boj počela na morju spodvodnami ladjami, kojim takve ladje kak je Deutschland i Bremen budo vozile stroška, municiju i benzina. Sva amerikanska morská postajališća su zaprta. Od subote počemši iz Kanade niti jedna ladja neje išla na put.

— **Slavno napredovanje protiv Plo-**

jesti. Bitka vu koji su nasi i nemci pred Nagyszebeuom vuništili čeloga drugoga rumunjskoga serega, puno više zlamenuje, kak se je to prve vure računalo. Krafft general kad je svojega posla vu Vöröstorony klanjcu svršil, počel je na poldan napredovati i već je pri Bobu-Carenj zvanim bregu, koj na romanski zemlji stoji. Falkenhayn general pak, kad je pri Nagyszebeu vuništil rumunjskoga drugoga serega, odmah se je obrnul protiv tretjemo rumunjskomu seregju i vu jedni strahovitni sturmi širom je rezbil rumunje i ostajuće čete vu Olt dolinu je stisnul. Od potlam je već vu Brasso ulazil i odovud napreduje protiv Plojesti, koj varaš je glavni varaš Moldove i ovdni su naj glasovitneše željeznice po kojih rumunji stroška, čete i municiju voziju svojim seregom. Kak su prvoga i drugoga rumunjskoga serega vuništili, severni rumunjski sereg preko Parajda na ishod se je vugnoj. Dakle nagyszebenska bitka je to zrokuvala, da skomom iz čeloga Erdelya su rumunje vun pretirali.

Rumunjski kralj od zalosti ili pak od špota sbetežal je i vezda sve odsutnašnje posle Bratianu minister predsednik vodi. Bude rumunjski kralj još drugač betežen.

— **Večivečna tinija.** Vu Francuzkim pri Somme vodi na obedve strani traja večivečna bitka. Jedenput francuzi vdereju vu nemške jarke, drugač pak nemci vu francuzke. To podjednoma tak ide već više mesecov. Francuzi i englezi radi bi nemce vun spravili iz Francuzke zemlje, nemci pak se nedaju. Negda čeli regimenti se vuništiju pak itak nazat tak ostane linija, kak je i bila. Vnožina štukov ruti dan i noć, nezmerno krvi se preleje, pak ne zuati zakaj. Francuzi već pitaju engleze, da zakaj moraju tuliko krvi preljeti? Morebiti samo zato, da rusi zadobiju Konstantinopolja. Francuzi su se već navolili strahovitne borbe, već su zadnju rezervu ponucali i već samo s englezi moreju spunjavati regimente, koje jim nemci dan na dan podesetinjaju.

— **Bratianu bude propat.** Iz Bukarešta pišeju, da poleg Erdelya Bratianu propat bude. Take Jonescu i Filipescu ruski prijatelji se trsiju, da minister predsednika iz službe vun spraviju. Take Jonescu sam bi rad za minister predsednika dojt. Samo kralj se još derži zanjega, jerbo stém i sebi je napomoć. Kralja takodjer bantujeju novine i za čelo nesreću njega kriviju. Kralj se ne ufa vun dojt iz palače. Tak živi vu svoji rezidenciji, kak jeden reštant.

— **Četiri regimenti su bili na Gallian ladjji.** Jedna nemška podvodna ladja je ravno onda potopila Gallian zvano englezku ladju, kad je iz Kanade četiri regimente štela preko vu Europu spravili. Na ladjji je 35 pešički regiment bil, nadalje pak 55, 59 i 113 teritoriališki regimenti. Još neje znati, kuliko se jih je potopilo. Brščas samo nekoji su mogli živi ostati.

Sad niti s Englezije ne ufaju ladje pustiti na morje, jerbo više nemških podvodnih ladjah su spazili na morju. U 53. zvan na nemška podvodna ladja čeli sereg neprijateljskih ladjah je potopila na amerikanskim morju. U 53. ladja je najnoviša i najveksa podvodna ladja. Nemški zapovednik svaki ladjji je dosta vremena dal, da od ladje službeniki za vremena su mogli vu čune poskakati. To sami neprijatelji prepoznaju.

Englezi strahovitno se groziju Ameriki, ako i nadalje dopusti nemškim ladjam, da

se na amerikanskim morju zaderžavleju. Zahtévaju od Amerike, da naj pretira nevarne ladje iz amerikanske vode. Amerikanski korman je takov odgovor dal, da svaka podvodna ladja slobodno dojde vu Ameriku. Komu je ne povoli, naj ju prime.

— **Strahovitni rumunjski sgubiček.** Iz neutralnih orsagov pišeju novine, da romani vu nesrečnim retiréranju izvanrednoga sgubička su imali. Prvi i drugi rumunjski seregi čisto su se vuništili. Samo nekoje čete su mogle svelikom mukom nazat vu Rumaniju dojt, vu strahovitnem položaju. Romania dovezda blizu stopetdeset jezer vojnika je sgubila, to pak je takov sgubiček, da lahko velika katastrofa postigne tak maloga orsaga, kak je Romania.

— **Bombardiraju već Ploesta.** Osztrak magjarski zrakoplivci već su višeput pohodili Ploesta na kojega su iz zraka bombardirali. Rumunjske novine pišeju, da stoga se to moći nadjati, da za nekoji dan ovdni se budo neprijatelji navalili na rumunje. Za Ploesta sami rumunji veliju, da za kratko vreme neprijatelj dojde vu ruke.

— **Njeje moći preobladati centralne orsage.** Jeden englezki ablegat govora je držal od položaja i tak je rekel, da već neje moći na to misliti, da bi centralne orsage preobladali. Ako samo još nekaj malo hoćeju postići i onda još tri leta mora boj trajati. Samo da poleg velikih sgubičkov nemore boj još dvé, tri leti trajati. Englezi od julišta meseca tri sto jezer vojnika su sgubili. Vu Francuzkim pak nebi ostal jeden muškarec, ako bi još boj dugo trajal.

— **Na taljanskim frontu.** Taljani opet su ofenzivu počeli i svaki dan napredni na čelim frontu strahovitno strélaju na naše pozicije iz svakojačkih štukov, podvečer pak na sturmu ideju. Nasi vitézi, koji tam pod József nadhercega zapovedjom stojiju, svaki dan veseljom nazat sbijeju talijane, koje su već i dovezda strahovitni sgubiček imali vu mrtvih. Taljani jako se mućiju, da Trieszta dobiju i svrho toga nikakov aldov jim je ne preveliki. Taljani još niti jeden koračaj su ne bliže Trienta došli, kak su i od početka bili.

— **Vilmoš cesara razvidba.** Kak iz Berlina javiju, Vilmoš nemški cesar je okt. mesec 12 ga dana nad one regimente, koji su na rumunjsko bojno polje poslani, razvidbu držal.

— **Suoret kraljah.** U Sofia su takvi glasi došli, da ruski car i rumunjski kralj se budeju u Reniu nalazili. Car se već u Reniu putuval.

— **Pohod.** Karoly Ferencz József nadherceg, konjanicki general je tekućeg meseca 9 ga dana Vilmoš nemškoga cesara na glavnim ratnim mesto pohodil.

TABORSKA POSTA. Za taborsku poštu gotovi kuverti sa napisom, takodjer i **TABORSKE KARTE** i škatulje vu kojih 350 gramov moći poslati, se dobiju kod **Fischer Falöp** (Strausz Sándor) knjižarici. **Clona: kuvert — 2 fill. — taborska karta — 1 fill. — škatulje 30 fill.**

Najnoviše.

Najnoviši glas iz bojnog polja. Oktobra 10 ga nam javiju, da je boj pri Brassovi vu Erdelju tri dni dugo trajal.

Rumunje su naši i nemski seregi i ovdí obkoljili, kak vetomadne pri Nagyszebenu. Pri Brašsovi su rumunji izgubili blizo 4000 vojnikov, 30 štukov, 800 vagonov punih s živežom. Rumunji, koje nesmo mogli vloviti, su med planinama se skrili. Naši vojniki vadasiju vezda na nje. Vredni su, da se s njimi kakti s divjimi zvéri ponašamo, rumunji, gda su vidli, da bitku izgubiju, one naše vojnike, koji su se njim predati morali, su sve postreljali. Naše i nemške čete su vre prevzele Predealu. Pri Predealu su rumunji vdrli prvič vu Erdéj. Vezda ovdí bez pameti bežiju nazaj. Ali vnogo menje jih dojde dimo, koliko ih se je k nam poteplo.

Pésma od mladoga junaka.

Jedenajstog dneva, juliuš meseca,
Došla nam je žalost do našega srca.

Došla nam je rano ta tretja vurica.
Pajdaša zastigla ta ruska kuglica.

Stopram bil je junak v devetnajstom leti,
Več je tužen moral v taboru vumrèti.

Zrušil se je doli na črnu zemljicu,
Na pomoč je zezval Mariju dèvicu.

Pajdaši njegovi svi okoli stali,
Ali da smo ga več skorom né poznali.

Njegov mladi obraz s krvjom oblejani,
Né se je več nikaj on spominal s nami.

Njegvoj tužnoj majki glasa smo poslali,
Da su njenog sinka v Ruskoj zakopali.

Ovo vam je sinek, koj je zakopani,
Je beličkoga sela, Habian József zvani.

Vu ruskoj zemljici, vu šumi zeleni,
Njegov grobek néje s cvétjem oblečeni.

Zapoved je došla, morali smo iti,
Grobeka pajdašu ne mogli kinčiti.

Suznimi očima smo ga ostavili,
Od Jezušá mira njemu zaprosili.

Takaj vas prosimo rodbinica mila,
Kaj se vam zameril, da mu otprostila.

Medjimorski vrti, travica zelena,
Več ti nigdar nebuš od njega gažena.

Moral je vumrèti za svo domovino,
Ali zato se mi rusov ne bojimo.

Ovo vam je vezda zadnja rečka moja,
Daj mi Bog pajdašu za navek pokoja!

Na bojnóm polju.

Spisali njegvi pajdaši.

Zadravec Izstvan

iz Felsőkiralyfalve i

Borkovics Lajoš

iz Belicze.

GABONA ÁRAK / CIENA ŽITKA

MÉTERMÁZSA	1 METERCENT	K
Buza	Pšenica	41.50
Rozs	Hrž	33.—
Arpa	Ječmen	33.—
Zab	Zob	40.—
Kukorica uj	Kuruza suha	30.—
Fehér bab uj	Grah beli	56.—
Sárga bab	Grah zuti	56.—
Vegyés bab	Grah zmešen	56.—
Kendermag	Konopljeno seme	70.—
Lenmag	Len	80.—
Tökmag	Košice	100.—
Bükköny	Grahorka	35.—

MEGJELENT!

Gróf Dohna-Schlodien

a világhírű „Möve“ hajó kapitányának könyve

A „Möve“ kalandjai

Ára 2 korona.

Müde Hellmuth kapitány könyve

az „Emden“ és „Ayesha“

esodálatos, titokzatos útja

Ára 2 kor. 40 fill.

A német „Möve“ könyv 2 nap alatt 100,000 példányban kelt el!

Kapható:

Fischel Fülöp (Strausz Sándor) könyvkeresk. Csáktornya.

Ueszek vadgesztenyét a legmagasabb árban.

S. STEIN, Varaždin.

König kapitány

nagy izgalommal várt könyve a

A napokban fog megjelenni:

DEUTSCHLAND VÖRÖS KÖNYV
kereskedelmi tengeralattjáró útjáról
magyarul is megjelent. a román árulásról.

Bolti ára 2.40 korona.

Kapható:

Fischel Fülöp (Strausz Sándor) könyvkereskedésében Csáktornyan.

Most jelent meg:

ROMÁNIA

részletes, pontos háborús térképe.

Ára 1 K 50 f.

EUROPA

legújabb háborús térképe különféle kiadásban.

Kapható:

Fischel Fülöp (Strausz Sándor) könyvkereskedésében Csáktornya.